

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการค้าภายใน,กรม.2527.รายงานผลการศึกษาคัดเลือกและผลไม้สด.กรุงเทพมหานคร:กรมการค้าภายใน,(อัครา).

กองวิจัยสินค้าและการตลาด.2531.รายงานการศึกษาวิเคราะห์ เรื่องการปรับปรุงและจัดตั้งตลาดกลางขายส่ง ผักและผลไม้ในกรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร.

การค้าภายใน,กรม.2537 . ข้อมูลตลาดสดในเขตกรุงเทพมหานคร.กรุงเทพมหานคร.

การจัดการเกษตรและอุตสาหกรรม จำกัด,บริษัท.2527. รายงานผลการศึกษา โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบสินค้าเกษตร โครงการ 1 (2) ศึกษาเพื่อปรับปรุงหรือจัดให้มีตลาดกลางสินค้าขายส่ง พืช ผัก ผลไม้และปศุสัตว์ให้สมบูรณ์ใน กทม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา.

เกียรติ จิวะกุล และคนอื่น ๆ .2525. รายงานผลการวิจัยตลาดในกรุงเทพฯ:การขยายตัวและพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการเฉพาะกิจของกรุงเทพมหานคร.2542.สรุปผลการตรวจการสุขาภิบาลตลาด ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2542-15 พฤษภาคม 2542.กรุงเทพมหานคร.

ชาติรี จุฬพันธ์ทอง. 2531.ตลาดกลางสินค้าเกษตร:ผักและผลไม้.ในรายงานการฝึกอบรมวิทยากรและบุคลากร ตามโครงการพัฒนาและฝึกอบรมการตลาดสินค้าเกษตร รุ่นที่ 2 ประจำปีงบประมาณ 2531. หน้า101-105. 5-8 กันยายน 2531 ณ ห้องภาณุรังษี โรงแรมรอยัลริเวอร์. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ดอนเมืองพัฒนา,บริษัท.ตลาดกลางสี่มุมเมือง(รังสิต).กรุงเทพมหานคร.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิทและก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา.2530.การตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์พิศิษฐ์การพิมพ์.

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.สำนักงาน.2516.การตลาดขายส่งผลไม้สดในกรุงเทพฯปี พ.ศ.
2516.

พรสุดา เชื้อวชาญพาณิชย์. 2540. แนวทางการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก
ผลไม้ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและ
เมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัทธนี ลีละพัฒนนะ.2521.ตลาดค้าอาหารสด (ผักและผลไม้) ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พาณิชย์สัมพันธ์.กรม.2533.โครงการจัดตั้งศูนย์รวบรวมและกระจายผักและผลไม้เพื่อตลาดภายใน
และการส่งออก.

ไพฑูรย์ รอดวินิจ.2526.การตลาดสินค้าเกษตร.โครงการจัดพิมพ์และเผยแพร่ตำรา คณะ
เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.กรุงเทพมหานคร:บริษัทสำนัก
พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด .

มนัส สุวรรณ.2532.ระเบียบวิธีการวิจัยทางภูมิศาสตร์.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ศิณีย์ สังข์รัมย์. 2527.การตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเทคโนโลยี
การเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขต เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ศุภชัย มีหนองหว้า.2540. เขตพื้นที่บริการของตลาดขายส่งผลผลิตทางการเกษตร อำเภอวาริน
ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภูมิศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เศรษฐกิจการพาณิชย์,กรม. 2526. รายงานผลการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะตลาดและผู้
ประกอบการค้ารายใหญ่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาสินค้าประเภทผัก พืชไร่.
กรุงเทพมหานคร :กรมการค้าภายใน.

เศรษฐกิจการพาณิชย์,กรม.2528.รายงานผลการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตร แนว
ทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ พี.เอส เซอร์วิส.

สิทธิ์เสรี งามภากร. 2531.ตลาดกลางสินค้าเกษตรระดับประเทศ . ในรายงานการฝึกอบรมวิทยากร
และบุคลากร ตามโครงการพัฒนาและฝึกอบรมการตลาดสินค้าเกษตร รุ่นที่ 2 ประจำปี
งบประมาณ 2531, หน้า33. 5-8 กันยายน 2531 ณ ห้องภาณุรังษี โรงแรมรอยัลริเวอร์.

อนวัช สุวรรณเดช.2534. อิทธิพลของตลาดกลางสินค้าการเกษตรหัวอัฐ ต่อการขยายตัวของ
เทศบาลนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการวางแผนภาคและ
เมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Berry, B.J.L.1972.Hierarchical Diffusion - the basis of development filtering and spread in
a system of growth centres. In N . M.Hansen , Editor; Growth centres in regional
economic development . New York , 108-38.

Lee, S. M.1972. Goal Programming for Decision Analysis. Auerbach ,Philadephai. A general
introduction to Goal Programming.

Lloyd, P.E and Dickson, P . 1972.Location in Space : A Theoretical Approach to Economic Geography.New York: Harper & Row Publisher ,p.11 .

Kohls , R.L. and Uhl, J.N.1972. Marketing of Agricultural Products. New York:Macmillan.

Stine , J.H.1962 . Temporary aspects of tertiary production elements in Korea. Urban systems and economic development. University of Oregon, School of Business Administration . Eugene.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ฐานข้อมูลของพื้นที่ศึกษา

ตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) มีฐานะเป็นตลาดกลางขายส่งผักและผลไม้แห่งแรก ที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2525 และเปิดดำเนินการเมื่อ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2526

1. ทำเลที่ตั้ง

ตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) ตั้งอยู่บนถนนพหลโยธิน กิโลเมตรที่ 29 ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 110 ไร่

2. การใช้ที่ดิน

พื้นที่ศึกษา ได้แบ่งประเภทของการใช้ที่ดินออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ตลาดกลางขายส่ง ประกอบด้วยอาคารพื้นคอนกรีต หลังคาสูงและลานอเนกประสงค์ จำนวน 3 ลาน ประกอบด้วยแผงจำหน่ายสินค้าจำนวน 4 ประเภท ได้แก่ ผักสด ผลไม้ ของแห้ง ของสด

2.2 ตลาดขายปลีก เป็นอาคารพื้นคอนกรีต หลังคาสูง ประกอบด้วยแผงจำหน่ายสินค้า จำนวน 4 ประเภท ได้แก่ ผักสด ผลไม้ ของแห้งและของสด รวมกันประมาณ 100 แผง

2.3 ตลาดจำหน่ายสินค้าตามฤดูกาล เป็นลานกว้างจำนวน 3 ลาน เรียกว่า ลานอเนกประสงค์ ประกอบด้วย ลานอเนกประสงค์ 1 ลานอเนกประสงค์ 2 และลานอเนกประสงค์ 3

2.4 อาคารรับส่งสินค้า

2.5 ลานจอดรถ แบ่งเป็นลานจอดรถสำหรับผู้ซื้อทั่วไป จำนวน 7 จุด และลานจอดรถบริเวณอาคารรับส่งสินค้าสำหรับรถบรรทุกสินค้า จำนวน 140 คัน และลานจอดรถบริเวณห้องเย็นจำนวน 200 คัน

2.6 ห้องเย็น มีจำนวน 13 ห้อง บนเนื้อที่ 70 ไร่

2.7 อาคารศูนย์ส่งออก เป็นสถานที่ตรวจสอบคุณภาพสินค้าเพื่อส่งออกต่างประเทศ

2.8 อาคารพาณิชย์ มี 3 แนว ได้แก่ อาคารที่อยู่ต่อนหน้าตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) ติดถนนพหลโยธิน อาคารด้านทิศเหนือและทิศใต้ซึ่งเป็นแนวตั้งฉากกับถนนพหลโยธิน ระหว่างอาคารทั้ง

สองแนว เป็นอาคารจำหน่ายสินค้า ลานอเนกประสงค์และการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ของตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)

2.9 ระบบกำจัดน้ำเสีย

2.10 อาคารที่ทำการตลาด

3. การบริหารงานและการดำเนินงานของตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)

การบริหารงานของตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต) อยู่ในรูปแบบของบริษัทจำกัด มีผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ตลาด การบริหารงานมีการประสานกับคณะกรรมการบริหารงาน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารและควบคุมดูแลการดำเนินการและบริหารงาน รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค วิชาการ การวางระบบการซื้อขายและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับการดำเนินงานในตลาด จะเป็นหน้าที่ของเจ้าของตลาดโดยตรง เช่น การจัดสร้างตัวอาคารตลาด สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะ ระบบการรักษาความสะอาด ระบบการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สำหรับการกำหนดราคาผลไม้เป็นหน้าที่ของผู้ขายโดยตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต) ไม่มีการจัดระบบและไม่มีกำหนดราคาสินค้า

4. ประเภทผู้ค้าในตลาด

4.1 ผู้ผลิตหรือผู้ปลูกผลไม้และนำมาจำหน่ายเอง ร้อยละ 20

4.2 พ่อค้าคนกลางที่ไปรับสินค้าจากผู้ปลูกโดยตรงและนำมาจำหน่ายเองในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต) ประมาณ ร้อยละ 60

4.3 ผู้ค้าในตลาดที่ซื้อผลไม้ที่เข้ามาจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต) อีกต่อหนึ่ง แล้วจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)ประมาณ ร้อยละ 20

5. การคิดค่าบริการตลาด

5.1 ค่าเช่าแผง แยกต่างตามขนาด ท่าเลที่ตั้งและชนิดของสินค้าที่จำหน่ายหรือแม่แต่สินค้าประเภทเดียวกัน ค่าเช่าแผงก็มีความแตกต่างกัน

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ประกอบการค้าผลไม้ ณ ตลาดกลางค้าส่งสี่มุมเมืองด้านเหนือ
(รังสิต) อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำ
วิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง “บทบาทของตลาดกลางขายส่งผลไม้สี่มุมเมืองรังสิตในฐานะ
ตลาดผลไม้กลาง” ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านด้านข้อมูล อันเป็นประโยชน์ทางการศึกษา ขอ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

วันสัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2541

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

1.ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี

ที่อยู่.....

ระยะเวลาที่ท่านทำการค้าในพื้นที่ศึกษา.....ปี

- 1.ประเภทของผู้ค้า เป็นเกษตรกรที่นำผลไม้มาจำหน่ายในพื้นที่ศึกษาโดยตรง
 เป็นนายหน้าหรือตัวแทน
 เป็นพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น
 เป็นพ่อค้าขายส่ง
 อื่น ๆ (ระบุ).....

1.2 ค่าใช้จ่ายในการค้าผลไม้ของท่าน

- ค่าเช่าสถานที่.....บาท/.....
 ค่าขนส่ง 1.....
2.....
 ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ (ถ้ามี) 1.....
2.....

- 1.3 ความเสียหายที่เกิดกับผลไม้ 1.....
2.....

ตอนที่ 2 การค้าผลไม้

ชนิดผลไม้ที่จำหน่าย	แหล่งที่มา(ระบุจังหวัด)	ปริมาณที่นำมาจำหน่ายต่อครั้ง	การใช้เวลาจำหน่ายในพื้นที่ศึกษา	กลุ่มผู้ซื้อ	เปรียบเทียบราคาของลูกค้า. ครั้ง

ภาคผนวก ค

แหล่งที่มาของผลไม้

จากการศึกษาแหล่งที่มาและตลาดรับซื้อผลไม้จำนวน 20 ชนิด พบว่าแหล่งที่มาของผลไม้มาจาก 6 ภาคของประเทศ รวม 40 จังหวัด โดยตาราง 4.1.1 จะแสดงทั้งจำนวนและร้อยละ โดยตาราง 4.1.1 จะแสดงรายละเอียดเป็น 2 ส่วน โดยภาคเหนือมีจังหวัดที่เป็นแหล่งที่มาของผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) น้อยที่สุดคือ 3 จังหวัด รองลงไปได้แก่ ภาคตะวันตก มีจังหวัดที่เป็นแหล่งที่มาของผลไม้เท่ากับ 5 จังหวัด เท่ากับภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจังหวัดที่เป็นแหล่งที่มาของผลไม้เท่ากับ 7 จังหวัด เท่ากับภาคตะวันออก และภาคกลางมีจังหวัดที่เป็นแหล่งที่มาของผลไม้มากที่สุด คือ 13 จังหวัด

หากพิจารณาชนิดของผลไม้ที่มาจากภาคต่าง ๆ พบว่า ภาคเหนือมีผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) น้อยที่สุด คือ 4 ชนิด รองลงไปคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกมีจำนวนผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) เท่ากัน คือ 9 ชนิด ภาคตะวันตก มีผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) เท่ากับ 12 ชนิด และภาคกลางมีผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง (รังสิต) มากที่สุดคือ 23 ชนิด

นอกจากนี้ ในส่วนของผลไม้ที่ศึกษา พบว่า ผลไม้ที่มีจำนวนจังหวัดที่เป็นแหล่งที่มามากที่สุดได้แก่ ส้มโอ จำนวน 14 จังหวัด รองลงไปได้แก่ แดงโม 10 จังหวัด มะม่วง 6 จังหวัด ส้มเขียวหวาน 5 จังหวัด แคนตาลูป 4 จังหวัด มะละกอ กัลยไช้ กัลยน้ำว้า ทุเรียนและพุทรา ชนิดละ 3 จังหวัด ส้มเขียว ชมพู สับปะรดภูเก็ต กัลยหอมและลองกอง ชนิดละ 2 จังหวัด องุ่น ละมุด ฝรั่ง สับปะรดศรีราชาและมะพร้าว ชนิดละ 1 จังหวัด

ตาราง 4.1.1 แหล่งที่มาของผลไม้ที่ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด	รายภาค	รายจังหวัด(หน่วย/ปี)	รายภาค(หน่วย/ปี)
1.มะละกอ	จันทบุรี(8ราย)	ภาคตะวันออก(11ราย)	จันทบุรี(4,554,000กก./ปี)	ภาคตะวันออก(5,958,000กก./ปี)
	ระยอง(3ราย)	ภาคใต้(2ราย)	ระยอง(1,404,000กก./ปี)	ภาคใต้(1,080,000กก./ปี)
	ชุมพร(2ราย)		ชุมพร(1,080,000กก./ปี)	
2.ละมุด	ราชบุรี(7ราย)	ภาคตะวันตก(7ราย)	ราชบุรี(1,800,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(1,800,000กก./ปี)
3.ทุเรียน	ชุมพร(15ราย)	ภาคใต้(19ราย)	ชุมพร(5,361,000กก./ปี)	ภาคใต้ (6,681,000 กก./ปี)
	สุราษฎร์ธานี(2ราย)		สุราษฎร์ธานี(504,000กก./ปี)	
	ยะลา(2 ราย)		ยะลา(816,000กก./ปี2)	
4.ส้มโอ	นครนายก(2ราย)	ภาคกลาง(4ราย)	นครนายก(300,000ลูก/ปี)	ภาคกลาง(894,000กก./ปี)
	ชุมพร(19 ราย)	ภาคใต้(22ราย)	ชุมพร(3,060,000ลูก/ปี)	ภาคใต้(3,570,000กก./ปี)
	สุราษฎร์ธานี(1ราย)	ภาคเหนือ(1 ราย)	สุราษฎร์ธานี(240,000ลูก/ปี)	ภาคตะวันออก(384,000กก./ปี)
	น่าน(1ราย)	ภาคตะวันออก(3 ราย)	น่าน(240,000ลูก/ปี)	ภาคเหนือ(240,000กก./ปี)
	นครปฐม(1ราย)		นครปฐม(540,000ลูก/ปี)	
	ปราจีนบุรี(2ราย)		ปราจีนบุรี(288,000ลูก/ปี)	
	นครศรีธรรมราช(2ราย)		นครศรีธรรมราช(270,000ลูก/ปี)	
	ปทุมธานี(2ราย)		ปทุมธานี(54,000ลูก/ปี)	
	ตราด(1 ราย)		ตราด(96,000ลูก/ปี)	
	5.ส้มเขียวหวาน	นครนายก(4ราย)	ภาคกลาง(30 ราย)	นครนายก(2,160,000กก./ปี)
ปทุมธานี(22ราย)		ภาคเหนือ(2 ราย)	ปทุมธานี(9,480,000กก./ปี)	ภาคเหนือ(684,000กก./ปี)
สระบุรี(2ราย)			สระบุรี(720,000กก./ปี)	

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ที่ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด	รายภาค	รายจังหวัด(หน่วย/ปี)	รายภาค(หน่วย/ปี)
5.ส้มเขียวหวาน(ต่อ)	แพร่(2 ราย)		แพร่(684,000กก./ปี)	
	สุโขทัย(2 ราย)		สุโขทัย(486,000กก./ปี)	
6.ลองกอง	ยะลา(12 ราย)	ภาคใต้ (17 ราย)	ยะลา(3,228,000กก./ปี)	ภาคใต้(4,668,000กก./ปี)
	นราธิวาส(5ราย)		นราธิวาส(1,440,000กก./ปี)	
7.แดงโม	สกลนคร(5 ราย)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(22ราย)	สกลนคร(7,056,000กก./ปี)	
	ยโสธร(5 ราย)	ภาคเหนือ(3 ราย)	ยโสธร(6,684,000กก./ปี)	
	บุรีรัมย์(2 ราย)	ภาคกลาง(4 ราย)	บุรีรัมย์(2,964,000กก./ปี)	
	กาฬสินธุ์(2 ราย)	ภาคตะวันตก(4 ราย)	กาฬสินธุ์(7,020,000กก./ปี)	
	เชียงใหม่(3 ราย)		เชียงใหม่(1,284,000กก./ปี)	
	หนองคาย (4ราย)		หนองคาย (1,460,000กก./ปี)	
	กาญจนบุรี(2 ราย)		กาญจนบุรี(816,000กก./ปี)	
	ราชบุรี(2 ราย)		ราชบุรี(960,000กก./ปี)	
	พระนครศรีอยุธยา(2ราย)		พระนครศรีอยุธยา(960,000กก./ปี)	
	สุพรรณบุรี(2 ราย)		สุพรรณบุรี(1,840,800กก./ปี)	
	นครราชสีมา(4 ราย)		นครราชสีมา(7,800,000กก./ปี)	
8.ฝรั่ง	นครปฐม(19ราย)	ภาคกลาง(19 ราย)	นครปฐม(13,392,000กก./ปี)	ภาคกลาง(13,392,000กก./ปี)
9.สับปะรดศรีราชา	ชลบุรี(21ราย)	ภาคตะวันออก(21ราย)	ชลบุรี(10,818,000กก./ปี)	ภาคตะวันออก(10,818,000กก./ปี)
10.สับปะรดภูเก็ต	ตราด(33 ราย)	ภาคตะวันออก(41 ราย)	ตราด(10,660,800 ลูก/ปี)	ภาคตะวันออก(13,828,800ลูก/ปี)
	จันทบุรี(8ราย)		จันทบุรี(3,168,000ลูก/ปี)	

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ที่ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด	รายภาค	รายจังหวัด(หน่วย/ปี)	รายภาค(หน่วย/ปี)
11.ชมพู่	นครปฐม(15 ราย)	ภาคกลาง(15 ราย)	นครปฐม(9,522,000กก./ปี)	ภาคกลาง(9,522,000กก./ปี)
	เพชรบุรี(6 ราย)	ภาคตะวันตก(6 ราย)	เพชรบุรี(5,400,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(5,400,000กก./ปี)
12.กล้วยไข่	ตาก(5ราย)	ภาคตะวันตก(5 ราย)	ตาก(1,528,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(1,528,000กก./ปี)
	นครสวรรค์(3 ราย)	ภาคกลาง(6ราย)	นครสวรรค์(860,000กก./ปี)	ภาคกลาง(1,362,000กก./ปี)
	กำแพงเพชร(3ราย)		กำแพงเพชร(502,000กก./ปี)	
13.มะม่วง	นครปฐม(10ราย)	ภาคกลาง(20ราย)	นครปฐม(1,494,000กก./ปี)	ภาคกลาง(3,210,000กก./ปี)
	นครราชสีมา(5ราย)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5ราย)	นครราชสีมา(672,000กก./ปี)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(672,000กก./ปี)
	สุพรรณบุรี(6 ราย)	ภาคตะวันตก(3ราย)	สุพรรณบุรี(960,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(360,000กก./ปี)
	ราชบุรี(3ราย)	ภาคตะวันออก(6 ราย)	ราชบุรี(360,000กก./ปี)	ภาคตะวันออก(948,000กก./ปี)
	อ่างทอง(4ราย)		อ่างทอง(756,000กก./ปี)	
	ระยอง(2 ราย)		ระยอง168,000กก./ปี)	
	ฉะเชิงเทรา(4ราย)		ฉะเชิงเทรา(780,000กก./ปี)	
14.แคนตาลูป	เชียงใหม่(6 ราย)	ภาคเหนือ(6 ราย)	เชียงใหม่(1,420,000กก./ปี)	ภาคเหนือ(1,420,000กก./ปี)
	นครราชสีมา(2 ราย)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5 ราย)	นครราชสีมา(240,000กก./ปี)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(580,000กก./ปี)
	สระแก้ว(3 ราย)	ภาคตะวันออก(5 ราย)	สระแก้ว(364,000กก./ปี)	ภาคตะวันออก(564,000กก./ปี)
	ปราจีนบุรี(2 ราย)		ปราจีนบุรี(200,000กก./ปี)	
	หนองคาย(3ราย)		หนองคาย(340,000กก./ปี)	
15.กล้วยน้ำว้า	เลย(9 ราย)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(9 ราย)	เลย(4,674,000กก./ปี)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(4,674,000กก./ปี)
	พิจิตร(4 ราย)	ภาคเหนือ(2 ราย)	พิจิตร(2,178,000กก./ปี)	ภาคเหนือ(936,000กก./ปี)

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ที่ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด	รายภาค	รายจังหวัด(หน่วย/ปี)	รายภาค(หน่วย/ปี)
15.กล้วยน้ำว้า(ต่อ)	ประจวบคีรีขันธ์(4ราย)	ภาคตะวันตก(4 ราย)	ประจวบคีรีขันธ์(1,188,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(1,188,000กก./ปี)
	เชียงใหม่(2 ราย)	ภาคกลาง(6 ราย)	เชียงใหม่(936,000กก./ปี)	ภาคกลาง(2,898,000 กก./ปี)
	สุโขทัย(2ราย)		สุโขทัย(720,000กก./ปี)	
16.กล้วยหอม	ปทุมธานี(9 ราย)	ภาคกลาง(9 ราย)	ปทุมธานี(223,200 เข่ง/ปี)	ภาคกลาง(223,200เข่ง/ปี)
	ราชบุรี(4ราย)	ภาคตะวันตก(4 ราย)	ราชบุรี(135,000เข่ง/ปี)	ภาคตะวันตก(135,000เข่ง/ปี)
17.องุ่น	สมุทรสาคร(3 ราย)	ภาคกลาง(3ราย)	สมุทรสาคร(1,656,000กก./ปี)	ภาคกลาง(1,656,000กก./ปี)
	ราชบุรี(9ราย)	ภาคตะวันตก(9 ราย)	ราชบุรี(4,500,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(4,500,000กก./ปี)
18.มะพร้าว	สมุทรสาคร(5 ราย)	ภาคกลาง(5ราย)	สมุทรสาคร(4,320,000ลูก/ปี)	ภาคกลาง(4,320,000ลูก/ปี)
	ราชบุรี(5 ราย)	ภาคตะวันตก(5 ราย)	ราชบุรี(12,960,000ลูก/ปี)	ภาคตะวันตก12,960,000ลูก/ปี)
19.ส้มเขียว	นครปฐม(9ราย)	ภาคกลาง(9ราย)	นครปฐม(494,100กก./ปี)	ภาคกลาง(494,000กก./ปี)
20.พุทรา	สมุทรสาคร(5ราย)	ภาคกลาง(5 ราย)	สมุทรสาคร(1,800,000กก./ปี)	ภาคกลาง(1,800,000กก./ปี)
	ราชบุรี(1ราย)	ภาคตะวันตก(6ราย)	ราชบุรี(720,000กก./ปี)	ภาคตะวันตก(2,520,000กก./ปี)
	กาญจนบุรี(5ราย)		กาญจนบุรี(1,800,000กก./ปี)	

ที่มา:จากการสำรวจในสนาม

ตาราง 4.1.1 แหล่งที่มาของผลไม้ที่ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)
1.มะละกอ	จันทบุรี(61.54)	ภาคตะวันออก(84.62)	จันทบุรี(64.7)	ภาคตะวันออก(84.65)
	ระยอง(23.08)	ภาคใต้(15.38)	ระยอง(19.95)	ภาคใต้(15.35)
	ชุมพร(15.38)		ชุมพร(15.35)	
2.ตะมุค	ราชบุรี(100.0)	ภาคตะวันตก(100.0)	ราชบุรี(100.0)	ภาคตะวันตก(100.0)
3.ทุเรียน	ชุมพร(78.94)	ภาคใต้(100.0)	ชุมพร(80.25)	ภาคใต้ (100.0)
	สุราษฎร์ธานี(10.53)		สุราษฎร์ธานี(7.54)	
	ยะลา(10.53)		ยะลา(12.21)	
4.ส้มโอ	นครนายก(6.451)	ภาคกลาง(19.35)	นครนายก(5.896)	ภาคกลาง(17.57)
	ชุมพร(61.29)	ภาคใต้(61.29)	ชุมพร(60.1415)	ภาคใต้(70.16)
	สุราษฎร์ธานี(3.325)	ภาคเหนือ(3.22)	สุราษฎร์ธานี(4.71698)	ภาคตะวันออก(7.55)
	น่าน(3.325)	ภาคตะวันออก(16.3125)	น่าน(4.7168)	ภาคเหนือ(4.72)
	นครปฐม(3.325)		นครปฐม(10.6132)	
	ปราจีนบุรี(6.451)		ปราจีนบุรี(5.66037)	
	นครศรีธรรมราช(6.451)		นครศรีธรรมราช(5.3066)	
	ปทุมธานี(6.451)		ปทุมธานี(1.06132)	
	ตราด(6.451)		ตราด(1.88679)	
	5.ส้มเขียวหวาน	นครนายก(12.5)	ภาคกลาง(93.75)	นครนายก(15.96)
ปทุมธานี(68.75)		ภาคเหนือ(6.25)	ปทุมธานี(70.07)	ภาคเหนือ(5.06)
สระบุรี(6.25)			สระบุรี(5.32)	

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)
5.ส้มเขียวหวาน(ต่อ)	แพร่(6.25)		แพร่(5.32)	
	สุโขทัย(6.25)		สุโขทัย(3.6)	
6.ลองกอง	ยะลา(70.6)	ภาคใต้(100.0)	ยะลา(69.15)	ภาคใต้(100.0)
	นราธิวาส(29.4)		นราธิวาส(30.85)	
7.แตงโม	สกลนคร(15.15)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(66.67)	สกลนคร(18.1645)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(84.91226)
	ยโสธร(15.15)	ภาคเหนือ(9.09)	ยโสธร(12.00693)	ภาคเหนือ(3.30546)
	บุรีรัมย์(6.06)	ภาคกลาง(12.12)	บุรีรัมย์(7.03036)	ภาคกลาง(7.20817)
	กาฬสินธุ์(6.06)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(12.12)	กาฬสินธุ์(18.0791)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(4.57204)
	เชียงใหม่(9.1)		เชียงใหม่(3030546)	
	หนองคาย(12.12)		หนองคาย(3.75854)	
	กาญจนบุรี(6.06)		กาญจนบุรี(2.10066)	
	ราชบุรี(6.06)		ราชบุรี(2.47137)	
	พระนครศรีอยุธยา(6.06)		พระนครศรีอยุธยา(2.47137)	
	สุพรรณบุรี(6.06)		สุพรรณบุรี(2.47)	
8.ฝรั่ง	นครปฐม(100.0)	ภาคกลาง(100.0)	นครปฐม(100.0)	ภาคกลาง(100.0)
	ชลบุรี(100.0)	ภาคตะวันออก(100.0)	ชลบุรี(100.0)	ภาคตะวันออก(100.0)
10.สับปะรดภูเก็ต	ตราด(80.5)	ภาคตะวันออก(100.0)	ตราด(77.09)	ภาคตะวันออก(100.0)
	จันทบุรี(19.5)		จันทบุรี(22.91)	

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)
11.ชมพู่	นครปฐม(71.43)	ภาคกลาง(71.43)	นครปฐม(63.81)	ภาคกลาง(63.81)
	เพชรบุรี(28.57)	ภาคตะวันตก(28.57)	เพชรบุรี(36.19)	ภาคตะวันตก(36.19)
12.กล้วยไข่	ตาก(45.46)	ภาคตะวันตก(45.46)	ตาก(52.87)	ภาคตะวันตก(52.87)
	นครสวรรค์(27.27)	ภาคกลาง(54.54)	นครสวรรค์(29.76)	ภาคกลาง(47.13)
	กำแพงเพชร(27.27)		กำแพงเพชร(17.37)	
13.มะม่วง	นครปฐม(29.41)	ภาคกลาง(58.82)	นครปฐม(28.79)	ภาคกลาง(61.85)
	นครราชสีมา(14.7)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(14.71)	นครราชสีมา(12.95)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(12.95)
	สุพรรณบุรี(17.65)	ภาคตะวันตก(8.82)	สุพรรณบุรี(18.5)	ภาคตะวันตก(6.94)
	ราชบุรี(8.82)	ภาคตะวันออก(17.65)	ราชบุรี(6.94)	ภาคตะวันออก(18.26)
	อ่างทอง(11.77)		อ่างทอง(14.57)	
13.มะม่วง(ต่อ)	ระยอง(5.88)		ระยอง(3.23)	
	ฉะเชิงเทรา(11.77)		ฉะเชิงเทรา(15.02)	
14.แคนตาลูป	เชียงใหม่(37.5)	ภาคเหนือ(37.5)	เชียงใหม่(55.38)	ภาคเหนือ(55.38)
	นครราชสีมา(12.5)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(50.0)	นครราชสีมา(1.36)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(22.62)
	สระแก้ว(18.75)	ภาคตะวันออก(12.5)	สระแก้ว(14.2)	ภาคตะวันออก(22.0)
	ปราจีนบุรี(12.5)		ปราจีนบุรี(7.8)	
	หนองคาย(18.75)		หนองคาย(13.26)	
15.กล้วยน้ำว้า	เลย(42.86)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(42.86)	เลย(48.21)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(48.21)
	พิจิตร(19.05)	ภาคเหนือ(9.52)	พิจิตร(22.4)	ภาคเหนือ(9.65)

ตาราง 4.1.1 (ต่อ) แหล่งที่มาของผลไม้ศึกษา

รายชื่อผลไม้	แหล่งที่มา		ปริมาณการจำหน่ายในตลาดสี่มุมเมือง(รังสิต)	
	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)	รายจังหวัด(ร้อยละ)	รายภาค(ร้อยละ)
15.กล้วยน้ำว้า(ต่อ)	ประจวบคีรีขันธ์(19.05)	ภาคตะวันตก(19.05)	ประจวบคีรีขันธ์(12.25)	ภาคตะวันตก(12.25)
	เชียงใหม่(9.52)	ภาคกลาง(28.57)	เชียงใหม่(9.65)	ภาคกลาง(29.89)
	สุโขทัย(9.52)		สุโขทัย(7.43)	
16.กล้วยหอม	ปทุมธานี(69.23)	ภาคกลาง(69.23)	ปทุมธานี(62.31)	ภาคกลาง(62.31)
	ราชบุรี(30.77)	ภาคตะวันตก(30.76)	ราชบุรี(37.69)	ภาคตะวันตก(37.69)
17.องุ่น	สมุทรสาคร(25)	ภาคกลาง(25)	สมุทรสาคร(26.9)	ภาคกลาง(26.9)
	ราชบุรี(75)	ภาคตะวันตก(75)	ราชบุรี(73.1)	ภาคตะวันตก(73.1)
18.มะพร้าว	สมุทรสาคร(50)	ภาคกลาง(50)	สมุทรสาคร(25)	ภาคกลาง(25)
	ราชบุรี(50)	ภาคตะวันตก(50)	ราชบุรี(75)	ภาคตะวันตก(75)
19.ส้มเขียว	นครปฐม(100.0)	ภาคกลาง((100.0)	นครปฐม(100.0)	ภาคกลาง((100.0)
20.พุทรา	สมุทรสาคร(45.45)	ภาคกลาง(45.46)	สมุทรสาคร(41.67)	ภาคกลาง(41.67)
	ราชบุรี(9)	ภาคตะวันตก(54.54)	ราชบุรี(16.66)	ภาคตะวันตก(58.33)
	กาญจนบุรี(45.45)		กาญจนบุรี(41.67)	

ที่มา:จากการสำรวจในสนาม

ภาคผนวก ง

ตลาดที่เลือกศึกษา

1. ตลาดองค์การตลาด

ตลาดองค์การตลาด มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. 2496 โดยมีวัตถุประสงค์จัดตั้งตลาดสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการ ปรับปรุงตลาดสาธารณะที่มีอยู่แล้วให้ถูกสุขลักษณะและทันสมัย ส่งเสริมตลาดเอกชน จัดและส่งเสริมการผลิตโภคภัณฑ์ให้พอแก่ความต้องการของตลาด จัดการขนส่งโภคภัณฑ์ไปสู่ตลาดให้เป็นไปโดยสะดวก และจัดดำเนินการควบคุมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับตลาดขององค์การ

1.1 อาณาเขตและที่ตั้ง

ตลาดองค์การตลาดตั้งอยู่ที่ถนนจักรเพชร ด้านริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนอภัยวงศ์ เขตพระนคร มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ 2 งาน 98 ตารางวา ประกอบด้วย

-อาคารสำนักงาน 4 ชั้น จำนวน 1 หลัง อาคารที่พักอาศัย 3 ชั้น จำนวน 1 หลัง

-อาคารตลาด 14 หลัง มีแผงตลาดหรือสถานที่ให้เช่าประกอบการค้าจำนวน 1,443 แผง แบ่งเป็นหมวดหมู่ตามประเภทสินค้าดังนี้

ก) ประเภทผักสด จำนวน 611 แผง

ข) ประเภทผลไม้ จำนวน 510 แผง

ค) ประเภทของแห้ง ของเค็มจำนวน 52 แผง

ง) ประเภทของสด(ตลาดสด) จำนวน 78 แผง

จ) สถานที่ให้เช่าเพื่อทำการค้าประเภทอื่น ๆ 192 แผง

-ผู้เช่าประกอบการค้า จำนวน 665 ราย

-ท่าเรือขนถ่ายสินค้า จำนวน 3 ท่า

1.2 แหล่งที่มาของสินค้า

ผลผลิตเกือบทั่วประเทศถูกส่งมายังตลาดองค์การตลาด แล้วจึงกระจายไปยังตลาดค้าปลีกต่างๆ ในกรุงเทพฯ ฯ นอกจากนี้ ยังกระจายไปยังตลาดต่างจังหวัดและตลาดต่างประเทศ จากข้อมูลของตลาดองค์การตลาด พบว่า ผลผลิตร้อยละ 70 จำหน่ายในกรุงเทพฯ อีกประมาณร้อยละ 28 จำหน่ายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ส่วนที่เหลือจะนำส่งออกต่างประเทศ ปริมาณผักและผลไม้ที่เข้าสู่ตลาดองค์การประมาณวันละ 1,100 ตัน แยกเป็นผัก ร้อยละ 70 ผลไม้ร้อยละ 15 ของแห้งร้อยละ 10 และอื่น ๆ ได้แก่ ของเค็มและของดองร้อยละ 5 เส้นทางการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด มาทางรถยนต์

ร้อยละ 80 และทางเรือ ร้อยละ 20 โดยสินค้าต่างๆ เหล่านี้ มาจากภาคกลางร้อยละ 58 ภาคใต้ ร้อยละ 5 ภาคเหนือ ร้อยละ 15 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 7 ภาคตะวันออก ร้อยละ 10 และภาคตะวันตกร้อยละ 5

1.3 การกระจายของสินค้า

การกระจายของสินค้า โดยผู้ค้ารายย่อยมาซื้อสินค้าโดยตรงจากตลาด ร้อยละ 80 จากการไปส่งไปเองของขี้ปั่ว ร้อยละ 10 จากแหล่งบริโภครอื่น ๆ เช่น เรือนจำ สถานที่ราชการ โรงพยาบาล ร้อยละ 10 สำหรับการขนส่งสินค้าพบว่า มีการขนส่งทางรถยนต์ร้อยละ 98 และการขนส่งทางเรือ ร้อยละ 2

2. ตลาดมหานาค

ตลาดมหานาคตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเกษมกับถนนดำรงรักษ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีฐานะเป็นตลาดเอกชน มีเนื้อทั้งหมดประมาณ 5 ไร่หรือ 8,000ตารางเมตร เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2507 มีพ่อค้าขายส่งผลไม้ประจำ จำนวน 97 ราย บริเวณตลาดแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นตึกแถวริมถนนกรุงเกษมและถนนดำรงรักษ์ ด้านที่เป็นทางเข้าตลาดและตึกแถวรอบตัวอาคารตลาดมหานาค ตึกแถวเหล่านี้ พ่อค้าขายส่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เป็นสำนักงาน และเป็นร้านค้าด้วย มีจำนวนประมาณ 150 ห้อง

ส่วนที่ 2 เป็นตัวอาคารตลาดมหานาค มีถนนกว้างประมาณ 4 เมตรรอบตัวอาคารตลาด ในตัวอาคารตลาด มีแผงวางสินค้าประมาณ 177 แผง ลักษณะของแผงเป็นพื้นซีเมนต์ มีเส้นขีดกั้นอาณาเขตและมีร่องระบายน้ำเล็ก ๆ อยู่ด้านหน้าแผงแต่ละแผงมีเนื้อที่ประมาณ 4 ตารางเมตร

ส่วนที่ 3 เป็นแผงลอยด้านริมคลองมหานาค แต่ละแผงมีขนาดแตกต่างกัน ลักษณะของแผงเป็นพื้นซีเมนต์ราบกับพื้นดิน มีหลังคาชั่วคราวทำด้วยพลาสติกและผ้าใบ พ่อค้าที่อยู่ในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าขายส่งขนาดเล็ก ซึ่งรับซื้อจากชาวสวนผลไม้โดยตรง ผลไม้ที่ขายในบริเวณนี้จะเป็นผลไม้ที่มีคุณภาพดีและสดมาก จึงมีพวกพ่อค้าขายปลีก หาบเร่ เป็นผู้ซื้อประจำ

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวสุนทรี ไร่ปัญญา เกิดวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2515 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2538 และเข้าต่อหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539

